Leidseplein 33
1017 PS Amsterdam

CRITERIA VAN HET ONDERDEEL MUSEUM VAN HET EXAMEN TER VERKRIJGING VAN HET GUIDOR-CERTIFICAAT OF GIVAKDIPLOMA

Geldig voor het examenjaar 2022 / 2023

Het museum examen bestaat uit het verzorgen van deskundige uitleg tijdens een rondleiding langs de schilderkunst die zich bevindt op de tweede verdieping van het Rijksmuseum te Amsterdam. Het gaat daarbij overwegend om schilderijen van kunstenaars werkzaam in de Noordelijke Nederlanden in de periode 1575-1700.

Het museumexamen wordt afgenomen door vijf examinatoren, t.w.:
- 2 kunsthistorici die op inhoud beoordelen;
- 1 examinator van een opleidingsinstituut voor toerisme die beoordeelt op presentatie;
- 1 examinator uit het toeristisch bedrijfsleven, die beoordeelt op presentatie;
- 1 examinator lid van Guidor die op inhoud en presentatie beoordeelt.

Daarnaast is er een toezichthouder aanwezig die toeziet op een correct verloop en een lid van de examencommissie belast met de organisatie. Beiden beoordelen niet.

De kandidaten worden apart geëxamineerd, dus niet groepsgewijs.
Iedere kandidaat behandelt drie schilderijen. Een van de schilderijen kan de kandidaat zelf kiezen; twee schilderijen worden door de examinatoren aangewezen.
De uitleg van het keuze schilderij mag maximaal vijf minuten duren, waarna de examinatoren vragen kunnen stellen.
De kandidaat mag het bijschrift van beide aangewezen schilderijen lezen. De kandidaat geeft eerst zelf uitleg bij de aangewezen schilderijen, waarna de examinatoren vragen kunnen stellen. Dat duurt per aangewezen schilderij circa vijf minuten.

Hieronder volgt een gedetailleerde beschrijving van de eindtermen van de criteria.

1. **Inhoudelijke kunsthistorische kennis**
2. **Presentatie van die kennis**

Inhoudelijke kunsthistorische kennis

De kandidaat

Kan uitleggen waarom de schilderkunst van de Gouden Eeuw in de Noordelijke Nederlanden afwijkt in vergelijking met de schilderkunst in andere landen in Europa en kan uitleggen waardoor deze verschillen ontstonden.

Kent de kunsthistorische begrippen Renaissance en Manierisme en de belangrijkste Noord-Nederlandse schilders die daartoe gerekend worden en kan het verband met die begrippen en hun werken duiden.

Kan de volgende specialismen in de schilderkunst van de Noordelijke Nederlanden in de periode van 1575-1700 herkennen benoemen en toelichten t.w.:

1. Historieschilderkunst;
2. Portretten, te verdelen in individuele- en groepsportretten (schuttersstukken, regentenstukken en anatomiestukken);
3. Landschappen en zeegezichten;
4. Stillevens;
5. Genreschilderkunst;
6. Architectuurschilderkunst.

Kan van de belangrijkste schilders werkvaam in de betreffende periode aangeven in welk specialisme ze bedreven waren.

Kan aangeven waarom diverse specialismen ontstonden tegen de achtergrond van de aard van de afnemers van die kunst (zowel soorten opdrachtgevers, kopers, vrije marktwerking)

Kent de schilderscholen in de genoemde periode in Haarlem, Utrecht, Amsterdam, Delft en Leiden, kan leden van die scholen benoemen en kenmerkende elementen van het werk van die scholen en de ontwikkelingen daarin.

Kent de levensloop inclusief woonplaats of woonplaatsen en daarbij behorende belangrijkste werken en hun datering van Rembrandt van Rijn, Frans Hals en Johannes Vermeer.
Kan bij elk van deze schilders het specifiek van hun stijl benoemen, de kenmerkende elementen, thema’s in hun werk en de ontwikkeling daarvan.

Heeft voldoende kennis van de iconografie:

- De kandidaat kent de meest voorkomende symbolische en allegorische betekenissen van de schilderijen in de betreffende periode.
- De kandidaat kent de meest voorkomende mythologische en Bijbelse verhalen die in de betreffende periode door de kunstenaars zijn uitgebeeld en kan de belangrijkste mythologische en Bijbelse figuren identificeren aan de hand van hun attributen.

Heeft kennis over het maakproces van schilderijen uit de genoemde periode voor wat betreft, dragers, verfsoorten, verfstoffen en de productie daarvan.

Heeft voldoende kennis van de kunsttheorie om een beeldanalyse van schilderijen uit de genoemde periode te kunnen maken. Daartoe moet de kandidaat de volgende kunsthistorische begrippen kennen en kunnen toepassen:

- Techniek, werkwijze en verfgebruik
- Perspectief
- Compositie
- Licht-donker gebruik
- Lijn en vlak gebruik

Presentatie van die kennis

De kandidaat

Geeft blijk van haar of zijn kennis, door een logische samenhangende en goed onderbouwde presentie en wijze van antwoorden op de gestelde vragen.

Gebruikt een goede zinsbouw en passende woordkeuze.
Weet de kennis op een enthousiaste en overtuigende wijze over te brengen.

Heeft een goede omgang met de groep in praktische zin:

- Onderhoudt een goed oogcontact met de groep;
- Stelt zich strategisch op ten opzichte van het schilderij en de groep;
- Weet om te gaan met storende factoren zoals drukte, lawaai en gasten die afgeleid worden;
- Is verantwoordelijk voor het gedrag van de groep en zorgt ervoor dat de gasten de collectie niet te dicht naderen.